

תצוה — ז' אדר *

אנהויבנדיק פון התחלת הסדרה ממש, ואתה (משה) תצוה, און נאך כו"כ ציוויים צו משה'ן.

ועוד — דער ניט דערמאנען דעם צדיק איז היפך פון דעם ענין פון הסתלקותם של צדיקים. ווען א צדיק ווערט נסתלק פון דער וועלט, רירט דאס דאך ניט אן זיין שם ופעולותיו — זיי בלייבן לעד און ווערן ניט פארגעסן ח"ו: עס גייט אוועק פון דער וועלט נאר דער גוף, פון דעם צדיק.

איז ווי זאגט מען אז די הסתלקות פון משה רבינו ווערט נרמז דוקא דורך ניט דערמאנען זיין שם?

נאכמער: די ציוויים צו משה'ן אין פ' תצוה זיינען בלשון 'תצוה', וועשית', ולקחת' וכיו"ב — זיי זיינען געזאגט געווארן צו משה'ן בלשון נוכח: בעת אז בריבוי מקומות (ובסמיכות לפרשתנו — ס"פ משפטים) וואו משה ווערט דערמאנט בשמו איז עס באופן אז מ'רעדט נאר וועגן משה'ן — (כאילו) שלא בפניו: ב. וייל הביאור בזה:

עס שטייט אין זהר', 'צדיקא דאתפטר אשתכח בכלהו עלמין יתיר מבחייהו', אז א צדיק געפינט זיך נאך זיין פטירה אין אלע עולמות, כולל עולם הזה, נאך מער ווי בחייו. און 'יתיר מבחייהו' מיינט (ניט סתם א יתרון, נאר) א יתרון

א. ז' אדר, יום פטירת משה רבינו, פאלט אויס (ברוב השנים) בסמיכות צו פרשת תצוה: און ווי עס שטייט אין ספרים, איז דא א רמז אויף דעם אין דער פרשה: פ' תצוה איז די איינציקע סדרה אין דער תורה (משנולד משה' ביו משנה תורה) וואו עס ווערט ניט דערמאנט משה'ס נאמען.

איז לכאורה ניט גלאטיק: אין פ' תצוה ווערט בלויז ניט דערמאנט דער שם משה במפורש, עס זיינען אבער דא אין דער סדרה א ריבוי פסוקים וואס ריידן וועגן משה'ן און באציען זיך צו אים —

(*) שענינו באדר ראשון — סוטה (יב, ב): אותה שנה (דלית משה) מעוברת היתה (ונולד באדר א'). ואף שנאמר זה בכיור דברי ר' חנינא בר פפא — הרי אין לומר שחבריו פליגי עליו בדבר שבמציאות — עיבור השנה. וראה שאלת יעב"ץ ח"א סק"ז. וראה מג"א או"ח סתק"פ סק"ת. ועוד (ראה לקו"ש חט"ז ע' 342 הערה 5. ו"ש 1).

(1) להעיר דלכמה דיעות (הובאו בנ"כ טושי"ע או"ח סר"צ"ב ס"ב. סדר הדורות בי"א תפח) מת משה בע"ש (קביעות שנה זו (תשד"מ)). אבל אין כן דעת אדמו"ר בשי"ע שם ס"ה (דאין לומר שס"ל כהט"ז שם — כי זהו חידוש גדול. ולמה לא רמזו אפילו — אדמו"ר).

(2) מאור עינים פרשתנו. וראה לקו"ש שם הערה 2.
(3) ראה ס"י הרא"ש עה"ת ובעל הטורים ריש פרשתנו.
(4) ראה בכ"ז גם לקו"ש חכ"א ס"ע 173 ואילך.

(*) והכוונה ב.משבעה באדר ועד ששה בסיון תלחא ירחי' — הי"ז כיון שהיו די חדשים חסר יומיים, שאפילו את"ל שדוחק הוא — דוחק גדול יותר לומר דפליגי במציאות.

[ואף שבלא"כ פליגי במציאות (אם הי' אותו היום כי' ניסן או י' סיון) — הרי ע"פ הכלל לא לאפוש' במחלוקת, אין טעם להוסיף עוד פלוגתא (ובמציאות) אם היתה שנה מעוברת].

(5) ראה אגה"ק ביאור לס' זר, אשר חיי הצדיק (שאינם חיים בשריים כיא חיים רוחניים) אשתכח כעוה"ז גם לאחר פטירתו. וראה לקמן סק"ז ב.

(6) ח"ג ע"ב, א. (בשינוי לשון קצת). אגה"ק ס"י זר וביאורו.

(7) ראה אגה"ק שם.

שלא בערד, ווייל (ווי דער אלטער רבי איז מבאר):

(א) „בהיות הצדיק חי על פני האדמה“ ויינען די „חיי הצדיק“ געווען אנגעטאן אין א „כלי ולבוש“ . בגופו (און מהאט דאן געקענט מקבל זיין נאָר אַ הארה כו'), משא"כ לאחר פטירתו ויינען זיי ניט „בתוך כלי“ (און דערפאר קען מען מקבל זיין „מבחי“ רוח . . העצמות" פון דעם צדיק).

(ב) די פטירה פון א צדיק איז — „עליית רוחו ונשמתו למקור חוצבו“, און אויך די מדרגה פון צדיק (ווי ער איז אין „מקור חוצבו“) איז „אשתכח“ דאָ למטה.

קומט אויס, אַז הסתלקותם של צדיקים האט צוויי קצוות: די הסתלקות פון א צדיק בגשמיות, איז פאַרבונדן מיט זיין הסתלקות ועלי ברוחניות — ער איז עולה בעילוי אחר עילוי, ביז צו שרשו ומקורו הראשון, אין זיין „עצמיות“ וואס איז אינגאנצן העכער פון „גילוי“ (און דערפאר איז דער צדיק ניטאָ בעולם באופן גלוי); אָבער לאידך, די גאַנצע „עצמיות“ פון דעם צדיק איז דאן (לאחר פטירתו) אין אַן אופן פון „אש-תכח בכולהו עלמין“ (ביז עולם הזה¹¹). און דעריבער קען מען פון אים מקבל זיין „יתיר מבחייה“.

ג. עפ"ז וועט מען פאַרשטיין דעם טעם וואָס הסתלקותו של משה איז מרומז דוקא דורך ניט דערמאָנען שמו של משה (בפ' תצוה)¹²:

(8) אגה"ק שם (בהבאור).

(9) לכאורה צ"ל „העצמיות“ ולא „העצמיות“, כמו שכתב תיכף אחר.

(10) ראה גם סידור שער הליג בעומר (דש, ב"ג).

(11) ראה גם אגה"ק סי' כח: פועל ישועות בקרב הארץ.

(12) ראה גם לקושי חסי"ז ע' 350 ואילך.

דער נאָמען פון אַ מענטשן איז ניט עצם מציאותו, ענינו פון א שם איז נוגע פאַר דעם זולת (בכדי אַז אַ צווייטער זאל אים קענען רופן בשמו), דער מענטש פאַר זיך דאַרף ניט קיין נאָמען¹³.

[און ווי מען זעט במוחש, אַז אַ נאָמען ווערט געגעבן כמה ימים נאָך לידת הולד, בעת אַז מציאות הולד איז דאָ תיכף משנולד ויצא לאויר העולם (און שוין דעמאלט איז ער אַ יורש ע"פ תורה, יורש הכל).]

משא"כ ווען מען רעדט צו אַ מענטשן לנוכח — „אתה“ — ווענדעט מען זיך צום אדם, עצמות וכללות האדם.

ועד"ז איז בנוגע משה: דער נאָמען „משה“ איז אים געגעבן געוואָרן אַ משך זמן נאָך זיין לידה. נאָכמער: דער נאָמען „(משה)“ איז — בפשטות — אים געגעבן געוואָרן ניט פון זיינע עלטערן, נאָר פון בת פרעה — „כי מן המים משיחיהו“¹⁴.

און דאָס איז דער רמז אויף הסתלקותו של משה בפ' תצוה:

בשעת הסתלקותו של משה איז ער נתעלה געוואָרן אין זיין עצמיות של מעלה מבחינת שם — און דערפאר ווערט ער אין פ' תצוה ניט דערמאָנט בשמו¹⁵ („משה“); אָבער ער איז „אף כאן

(13) ראה תו"א ר"פ תרומה. ובכ"מ. ועיין לקוטי בהר מא, ג.

(14) ראה ריק"ר פ"א, ג: שמות נקרא לו למשה.

(15) שמות ב, י.

(16) ולהעיר מהמבואר בטעם שלא נזכר שם

קדוש במג"א, מפני שקשורה עם עצמותו ית' ולא אתרמיז בשום אות (תו"א מג"א, ק. ב. שם בהוספות קכא, רע"ג. וראה לקושי חסי' (ס"ע 189 ואילך: ס"ע 194). חכ"א ע' 201 ואילך. ושי"ג.

(י) ראה מגילה יג, ב — השייכות דו' אדר לימי הפורים.

יעדערן צו מאַכן אייגענע גימטריאות, נאָר יעדע גימטריא דאַרף האָבן אַ מקור.²⁴

ווען צוויי ווערטער האָבן די זעלבע גימטריא אין נאָך ניט קיין הכרח אויף זייער שייכות פנימית צווישן זיך, דאָס איז ווען זיי האָבן אַ תוכן משותף, וואָס דאָ דריקט זיך דאָס אויס (בתור סימן והוכחה²⁵) אין דער השתוות פון זייערע גימטריאות.

[און ווי ס'איז פאַרשטאַנדיק אויך פון דעם אַלטן רבי'נס ביאור (אין תניא²⁶) אינעם ענין הגימטריא, אַז די גימטריא פון אַ וואָרט ווייזט אויף דער „בחינה אחרונה שהוא בחי' החשבון ומספר כמה מיני כחות" וואָס זיינען פאַראַן אין „תיבה זו",

די זעלבע גימטריא ווייזט אַז זיי האָבן די זעלבע צאָל „כוחות" אין זייער „אור וחיות", אָבער עס „זאָגט" ניט אַז דער תוכן פון די כוחות פון איין וואָרט האָט אַ שייכות צום תוכן הכוחות פון צווייטן וואָרט.

בשעת מען ווייט אַז עס איז דאָ אַ שייכות אין תוכן צווישן די צוויי ווער-טער, איז די גימטריא אויך אַ סימן אַז דאָס זיינען (בשרשם) די זעלבע „מיני כוחות" וועלכע זיינען „כלולות באור וחיות" פון די צוויי ווערטער, נאָר — זיי האָבן יורד געווען ממדריגה למדריגה

עומד ומשמש²⁷, ואדרבה — מיט זיין גאַנצע עצמות (ווי ער איז במרום²⁸), און דערפאַר איז משה „פאַראַן" ב' תצוה²⁹, ואדרבה — מען רעדט צו אים לנוכח, „ואתה תצוה", וואָס ווייזט (ווי דער כלי יקר³⁰ איז מפרש) אויף „מהות עצמותך" פון משה'ן.

ד. וויבאַלד אַז שמו של משה ווערט ניט דערמאָנט אין דער גאַנצער סדרה, איז דערפון פאַרשטאַנדיק, אַז דער תוכן פון (גאָנץ) פ' תצוה איז פאַרבונדן מיט זיין „עצם" (שלמעלה משם משה)³¹.

ו. ע"פ הידוע (ומבואר כמה פעמים³²) אַז דער תוכן פון יעדער סדרה איז מרומז אין איר נאָמען, דאַרף מען זאָגן, אַז דער ענין האמור בשייכות צו משה'ן איז מרומז אין דעם שם הסדרה (וואָס לויט מנהג ישראל, און ווי געדרוקט אין חומשים, איז עס) — „תצוה³³."

ויש לומר הביאור בזה, ובהקדים: אע"פ אַז איינער פון די פיר אופני לימוד התורה איז דער לימוד ע"ד הרמז, וואָס איז כולל דעם ענין פון גימטריאות (און ווי מען געפינט עס אין ספרים פון גדולי ישראל, ווי דער בעל הטורים, מגלה עמוקות ועוד ועוד) — איז אָבער מובן, אַז דאָס איז ניט קיין „שדה פרוצה" פאַר

17) סוטה יג, סע"ב. ספרי ברכה לד, ה. הקדמת הרמב"ם לפיה"מ קרוב לתחלתה.

18) ל' הרמב"ם שם. ובספרי שם: משרת למעלה.

19) ראה גם מאור עינים שם.

20) ריש פרשתנו. וראה ד"ה זאת תורת הבית תרפ"ט (בספרי קונטרסים ח"א) פ"א. וראה בארוכה לקו"ש חכא" (ע' 174. ע' 177 ואילך).

21) ראה הביאור בזה (בנוגע לפרטי הציווים דפ' תצוה) לקו"ש שם ע' 178 ואילך.

22) ראה לקו"ש ח"ה ע' 57 ואילך. וש"נ.

23) בכ"מ נקראת „ואתה תצוה" (ראה זח"ג רמז,

א. סדר תפלות להרמב"ם. ועוד) — ראה הנסמן

בלקו"ש חט"ז ע' 342 הערה 9) — אבל ע"פ מנהג

ישראל הנפוץ בחומשים ועוד נקראת „תצוה".

24) ס' הגאולה להרמב"ן בתחלתו: אין אדם רשאי לדון בחשבון גימטריאות ולהוציא מהן ענין עלה בדעתו. וראה ס' שומר אמונים (להר"י אירגס) ויכוח א' (אות כ"בג) אודות הדיוק בכללי ואופני חשבון הגימטריאות.

25) ראה ס' הגאולה שם. אנציקלופדי' תלמודית ערך גימטריא סעיף ב. וש"נ. אגרות קודש אדמו"ר מהור"י צ"ח ע' שכד.

26) שער היחוד והאמונה ספ"ז.

און זיינען דורכגעגאנגען, מיעוט אחר מיעוט — עד שלא נשאר ממנו (פון דעם אור וחיות) אלא בחי' אחרונה שהוא בחי' החשבון ומספר כו', און דערפאר זיינען זיי אנדערע (צוויי) ווערטער.]

ובעניננו: די גימטריא פון ווארט "תצוה" — נוסף לזה אז דאס איז פון די גימטריאות וואס "ווארפן זיך אין די אויגן" — איז דער ביאור דלקמן מיוסד אויף דעם תוכן פון פרשת תצוה (ניט אויפן חשבון גימטריא).

ה. די גימטריא פון "תצוה" איז — תקא. וואס איז דעם מספר — איינס מער ווי חמש מאות — ווערט נרמז די מדריגה פון "עצם" וואס איז העכער פון "שם".

דער ביאור בזה:

חז"ל זאגן²⁷ אז "הלך הקב"ה מהלך חמש מאות שנה לקנות לו שם". ומבואר אין דעם²⁸: כללות העולם (סדר ההשתלשלות) שטעלט זיך אויס אין "חמש מאות"²⁹: און דורך "הלך" . מהלך ת"ק שנה" ווערט אויפגעטאן דער ענין פון "לקנות לו שם" — דער גילוי פון שמו של הקב"ה. וכנ"ל, אז "שם" ווייזט אויף א מדריגה וועלכע איז שייך צו א זולת³⁰, ס'איז פאראן אימצער וואס זאל אים רופן בשמו.

חז"ל זאגן³¹ אז "הלך הקב"ה מהלך חמש מאות שנה לקנות לו שם". ומבואר אין דעם³²: כללות העולם (סדר ההשתלשלות) שטעלט זיך אויס אין "חמש מאות"³³: און דורך "הלך" . מהלך ת"ק שנה" ווערט אויפגעטאן דער ענין פון "לקנות לו שם" — דער גילוי פון שמו של הקב"ה. וכנ"ל, אז "שם" ווייזט אויף א מדריגה וועלכע איז שייך צו א זולת³⁴, ס'איז פאראן אימצער וואס זאל אים רופן בשמו.

חז"ל זאגן³⁵ אז "הלך הקב"ה מהלך חמש מאות שנה לקנות לו שם". ומבואר אין דעם³⁶: כללות העולם (סדר ההשתלשלות) שטעלט זיך אויס אין "חמש מאות"³⁷: און דורך "הלך" . מהלך ת"ק שנה" ווערט אויפגעטאן דער ענין פון "לקנות לו שם" — דער גילוי פון שמו של הקב"ה. וכנ"ל, אז "שם" ווייזט אויף א מדריגה וועלכע איז שייך צו א זולת³⁸, ס'איז פאראן אימצער וואס זאל אים רופן בשמו.

חז"ל זאגן³⁹ אז "הלך הקב"ה מהלך חמש מאות שנה לקנות לו שם". ומבואר אין דעם⁴⁰: כללות העולם (סדר ההשתלשלות) שטעלט זיך אויס אין "חמש מאות"⁴¹: און דורך "הלך" . מהלך ת"ק שנה" ווערט אויפגעטאן דער ענין פון "לקנות לו שם" — דער גילוי פון שמו של הקב"ה. וכנ"ל, אז "שם" ווייזט אויף א מדריגה וועלכע איז שייך צו א זולת⁴², ס'איז פאראן אימצער וואס זאל אים רופן בשמו.

חז"ל זאגן⁴³ אז "הלך הקב"ה מהלך חמש מאות שנה לקנות לו שם". ומבואר אין דעם⁴⁴: כללות העולם (סדר ההשתלשלות) שטעלט זיך אויס אין "חמש מאות"⁴⁵: און דורך "הלך" . מהלך ת"ק שנה" ווערט אויפגעטאן דער ענין פון "לקנות לו שם" — דער גילוי פון שמו של הקב"ה. וכנ"ל, אז "שם" ווייזט אויף א מדריגה וועלכע איז שייך צו א זולת⁴⁶, ס'איז פאראן אימצער וואס זאל אים רופן בשמו.

חז"ל זאגן⁴⁷ אז "הלך הקב"ה מהלך חמש מאות שנה לקנות לו שם". ומבואר אין דעם⁴⁸: כללות העולם (סדר ההשתלשלות) שטעלט זיך אויס אין "חמש מאות"⁴⁹: און דורך "הלך" . מהלך ת"ק שנה" ווערט אויפגעטאן דער ענין פון "לקנות לו שם" — דער גילוי פון שמו של הקב"ה. וכנ"ל, אז "שם" ווייזט אויף א מדריגה וועלכע איז שייך צו א זולת⁵⁰, ס'איז פאראן אימצער וואס זאל אים רופן בשמו.

חז"ל זאגן⁵¹ אז "הלך הקב"ה מהלך חמש מאות שנה לקנות לו שם". ומבואר אין דעם⁵²: כללות העולם (סדר ההשתלשלות) שטעלט זיך אויס אין "חמש מאות"⁵³: און דורך "הלך" . מהלך ת"ק שנה" ווערט אויפגעטאן דער ענין פון "לקנות לו שם" — דער גילוי פון שמו של הקב"ה. וכנ"ל, אז "שם" ווייזט אויף א מדריגה וועלכע איז שייך צו א זולת⁵⁴, ס'איז פאראן אימצער וואס זאל אים רופן בשמו.

חז"ל זאגן⁵⁵ אז "הלך הקב"ה מהלך חמש מאות שנה לקנות לו שם". ומבואר אין דעם⁵⁶: כללות העולם (סדר ההשתלשלות) שטעלט זיך אויס אין "חמש מאות"⁵⁷: און דורך "הלך" . מהלך ת"ק שנה" ווערט אויפגעטאן דער ענין פון "לקנות לו שם" — דער גילוי פון שמו של הקב"ה. וכנ"ל, אז "שם" ווייזט אויף א מדריגה וועלכע איז שייך צו א זולת⁵⁸, ס'איז פאראן אימצער וואס זאל אים רופן בשמו.

חז"ל זאגן⁵⁹ אז "הלך הקב"ה מהלך חמש מאות שנה לקנות לו שם". ומבואר אין דעם⁶⁰: כללות העולם (סדר ההשתלשלות) שטעלט זיך אויס אין "חמש מאות"⁶¹: און דורך "הלך" . מהלך ת"ק שנה" ווערט אויפגעטאן דער ענין פון "לקנות לו שם" — דער גילוי פון שמו של הקב"ה. וכנ"ל, אז "שם" ווייזט אויף א מדריגה וועלכע איז שייך צו א זולת⁶², ס'איז פאראן אימצער וואס זאל אים רופן בשמו.

פעמים לשונה פרקו מאה ואחד⁴¹, אז מספר מאה איז פארבונדן מיט „נפש רוח נשמה“, אבל השונה פ"א יותר מזה הוא חלק אלוהי ממעל⁴².

קומט אויס, אז דער אויפטו פון ק"א אויף ק' איז ע"ד דעם אויפטו הנ"ל פון תק"א לגבי ת"ק⁴³.

ז. ע"פ המבואר לעיל (סעיף ד) וועגן תוכן הענין פון גימטריאות — יש לבאר ג"כ דעם טעם וואס די שייכות פון ענין הנ"ל וועגן משה'ן (אז דא רעדט זיך וועגן זיין „עצם“ שלמעלה מבחי' שם) איז מרומז (בלויז) אין דער גימטריא פון שם הסדרה (תצוה) [ועד"ז] — אין מספר הפסוקים]:

וויבאלד אז דא רעדט זיך וועגן דעם „עצם“ וואס איז העכער פון גדר גילוי, דעריבער ווערט עס נרמז אין א גי' מטריא וואס איז „בחי' אחרונה“ אין וועלכער עס איז ניטא קיין „גילוי“ פון תוכן הדבר (כנ"ל בארוכה).

און דוקא אין דעם „העלם“ פון דער „בחי' אחרונה“ — דער מספר התיבה — שטייט דער „עצם“ וואס איז העכער פון גילוי.

(משיחות ש"פ תצוה תשמ"א. תשמ"ג)

45) להעיר משתי הלשונות בזה: ואחד, ואחת — אף דכפשוטו תלוי הקאי על „מי ששונה“ או על „הפעם“ (ראה תניא ספטי"ו) — וע"ד פרש"י בספר התורה „הזה — הזאת“ (נצבים כט, כ) — אבל זה גופא טעמא בעי. ואכ"מ.

46) להעיר מלקרית שם (בסוף העמוד) שהענין דק"א הוא „בחי' החמשית“. ועיי' פנימית הכתר... ה' בחי' נרמזי ובתוך... יחידה מלוכש בחי' תחתונה דאור איס' (ראה לעיל בפנים סוסי' דמספר תק"א הוא העצם שלמעלה מיחידה).

זיינען בלויז „שמות“ צו „לה“ (דער עצם).

וע"פ הידוע אז די שלימות פון יעדן מספר איז — ווען עס איז דא די התכללות פון יו"ד פעמים יו"ד⁴⁴, קומט אויס, אז די שלימות פון די „חמשה שמות“ פון דער נשמה שטעלט זיך אויס במספר חמש מאות⁴⁵:

און דער מספר (פון „תצוה“) תק"א — איינע מער פון ת"ק — איז מרמז אויף עצם הנשמה וואס איז העכער פון „חמשה שמות נקראו לה“.

ו. דער ענין הנ"ל אין פ' תצוה — אז דא רעדט זיך וועגן דעם עצם וואס איז העכער פון גילוי — איז אויך מרומז אין דעם מספר הפסוקים אין דער סדרה: „ק"א, מיכאל סימן⁴⁶“:

דער אלטער רבי איז מבאר אין לקו"ת⁴⁷ דעם חילוק צווישן די מספרים ק' און ק"א, אז דער מספר ק' ווייזט אויף דער שלימות פון סדר השתלשלות, און ק"א — אויף „חד ולא בחושבן“ [און ווי ער ברענגט פון מהרש"א⁴⁸ בפירוש מחז"ל⁴⁹, אינו דומה שונה פרקו מאה

39) ראה בכיאר מעלת מאה ברכות (תו"א בהוספות כ"א, ד. ביאה"ז ר"פ ח"ש. ועוד). וראה ס' הליקוטים דא"ח דהצ"צ מ' ברכות, מאה ברכות ס"ב ושי"ן. ועוד. וראה הנסמן בהערה הבאה.
40) להעיר ממא"א (י, נד) „ת"ק ה' אחרונה בהכאה“. וראה הנסמן בהערה 28. ועוד.
41) וראה מגלה עמוקות אופן זו (הובא בילקוט ראובני ריש פרשתנו) ד. נעלם של משה... עולה ק"א, ולכן „בפי תצוה שנעלם שם של משה יש בו קא פסוקים“.

42) ראה כנ"ג.

43) בחדא"ג — חגיגה ט, ב.

44) חגיגה שם.

*) שלאחרי ששונה ק' פעמים, היה אחד — שממשיך בלימוד ענין זה.

*) היינו: אותיות המילוי דשם משה — מס שין הא — שנעלמות במבטא.

פורים קטן

תוצאה פון די ימי הפורים (וקיום מצות פורים¹) שבאדר שני,

און דערפאר קומען זיי נאך די הלכות ודינים פון י"ד וט"ז אדר (סתם), ווייל די דינים שבסימן זה קומען אלס תוצאה ומסובב² פון די ימי הפורים העיקריים³,

א. דער סיום פון שריע אורח חיים איז מיט די הלכות און דינים פון פורים (הלכות מגילה), און אין דעם לעצטן סימן⁴ רעדט זיך וועגן די דינים פון י"ד וט"ז אדר ראשון.

דער טעם אויף דעם בפשטות איז, ווייל לויט סדר השנה — ווי אין טור ושריע אויף זיינען אויסגעשטעלט די הלכות פון זמני ומועדי השנה, זיי הויבן זיך אן מיט ר"ח, און דערנאך ניסן (הלכות פסח) כ" — קומען די דינים פון פורים לבסוף⁵;

און דאס וואס די דינים פון י"ד וט"ז אדר ראשון קומען בסיום (ה' מגילה) — נאך די הלכות פורים, אפי' אז אין דער שנה מעוברת גופא זיינען זיי קדום בזמן צו די הלכות פורים שבאדר שני, איז עס דערפאר ווייל די דינים זיינען ניט נוגע בכל שנה נאך בלויז אין א שנה מעוברת, דערפאר האבן די דינים פון פורים קדימה.

וועד י"ל, אז די פרטי דינים פון י"ד וט"ז אדר ראשון, ודין תענית והספד בה"י זיינען א מסובב פון די מצות ודינים שבפורים; ד.ה. אז די דינים וחייבים פון י"ד וט"ז אדר ראשון — אין גופלים על פניהם ואין אומרים מזמור יענך ה' ביום צרה ואסורים בהספד ותענית⁶ — זיינען ניט פאר-בונדן מיט ענינם המיוחד פון די ימי החודש מצד עצמם, נאך בלויז אלס

(5) וכדמודגש בטור שמביא הפ"י (גם דאביו הרא"ש — מגילה פ"א ס"ז — במשנה) בדברי הגמ' שם (ו, ב) דמה ששוין (י"ד אדר ואדי"ש) בהספד ותענית. היינו דוקא כשקראו המגילה וכו' ביום נראה להם לעבר השנה, אבל אם לא קראו המגילה מותרין בהספד ותענית¹ — ראה ב"י ובי"ח שם.

(6) להעיר מלשון הרמב"ם ה"ל מגילה פ"ב הי"ג ושני הימים אסורין בהספד ותענית באדר הראשון ובאדר השני. ואולי י"ל כי לדעת הרמב"ם איטור הספד ותענית בי"ד אדר א' אינו תוצאה מפורים (י"ד וט"ז אדר ב') וממצות היום (ראה המשך ההלכה: אנשי כפרים שהקדימו וקראו בשני כ"ר מותרים בהספד כ"ר) כ"א חייב שווה, חייב עצמי מצד היום דאד"ר. וכפשטות לשון הגמרא (מגילה שם) אין בין ארבעה עשר שבאדר הראשון לי"ד שבאדר השני אלא כ"ר לענין הספד ותענית זה וזה שוין². משא"כ לפי הטויער צ"ל הכוונה, דשווין בהדין כפועל — ולא כסיבתו ופעמו. וראה צפנ"פ לרמב"ם שם.

(7) וזה גופא הסעם שס"ל להטור שאינם אסורים בהספד ותענית. ובשריע המחבר אף שבתחילה הביא הדיעה דאסורים בהספד ותענית (ראה י' מלאכי כללי השוע אות יז) — הרי (נוסף לזה שאזיל בסדר דהטור —) גם האיסור בכל שנה מעוברת י"ל שהוא תוצאה מימי הפורים העיקריים.

(*) כ"ה הגירסא הנפוצה. ובכתי' החימנים. באדר השני¹ — ראה רמב"ם הוצאת פרענקל (ומה שמביא מדפוס שאל).

(**) אף שלא כתב החיוב להרבות באדר א' במשנה ושמחה — ראה תודיה ורי"א מגילה שם. ר"ן מגילה שם. ועוד.

(***) ראה ב"י בסוף הסימן. משום דיומי נס והצלה הם.

(1) סי' תרצו.

(2) ראה הקדמת הטור לאורח. החלק השלישי.

(3) הלשון בהכותרת לסי' תרצו.

(4) ל' המחבר שם.